

קבצי הערות התמימים ואנ"ש בלקו"ש חלק י"ח שיחה לי"ב-י"ג תמוז

קובץ הערות התמימים ואנ"ש מלכורן גליון יב (תשד"מ)

קריאת שם תמוז

בלקו"ש ח"ח עמ' שי-א מדובר על הענין של קריאת שם החודש בשם ע"ז - תמוז. ומבאר כ"ק אד"ש שזהו מפני שאנו קור' לו תמוז מצד זה שתמוז הוא "לשון היסק" ומראה על ענין הכי נעלה - זריחת השמש בחוקפה אשר בפנימיותה זהו זריחת "שמש הוי" וכו' - וממשיך - "איי עס זיינען דא אזעלכע וואס בא-נוצן דען זעלבן ווארט אלס א שם של ע"ז - איז, ע"ד מאמר חז"ל (אויף אן ענלעכען ענין) "יאבד עולמו מפני השוטים (בתמי")": צי דערפאר וואס שוטים האבן גימאכט פון "תמוז" א שם ע"ז, דארף עס צונעמן די אפשריות צו משבח זיין דעם אויבערשטן מיטן ענין הנעלה פון חדש תמוז (אז "שמש הוי" לייכט דאן בחוקף)!!

ולכאורה - נוסף לזה שהיינו יכולים לקרוא לחודש זה במלה אחרת שמובנה לשון היסק, ויורה ג"כ על הענין של שמש הוי' - דרוש ביאור איך שייך "יאבד עולמו מפני השוטים" כאן. הרי רש"י עה"פ (דברים טז, כב) "ולא תקים לך מצבה אשר שנה ה' אלקיך" מפרש רש"י ". . . ואע"פ שהיתה אהובה לו בימי האבות עכשיו שנאה מאחר שעשואה אלו חק לע"א" זה וודאי שהמצבה היתה ענין נעלה ואע"כ אחר שעשואה הגויים ע"ז נעשה "אשר שנה ה'" ולא אמרינן "יאבד עולמו מפני השוטים".

ואפשר יש לתרץ שהכלל "יאבד עולמו מפני השוטים" נאמר בנוגע לדברים שהעולם צריך להם (כמו השמש, ירח וכוכבים). א"כ הגילוי של "שמש הוי" הוא ג"כ דבר שהעולם צריך לו, ולכן אומרים למה נאבד זה מפני השוטים? אבל המצבה אינה דבר שהעולם צריך בו אלא דבר שהיו עובדים בו את הקב"ה. ועכשיו שנעשה ענין של ע"ז, יהי' להוי' אותה "נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני" עם יעבדוהו ע"י מזבח אדמה ואיך צורך כלל לעבוד את הוי' דווקא במצבה של אבן אחת.

אבל לכאורה א"א לומר כן כי כל ענין שג קריאת החדש בשם תמוז אינו להמשיך הגילוי דשם הוי' אלא "צו משבח זיין דעם אויבערשטן" אשר לכאורה זה דבר שאיך העולם צריך לו. אלא וודאי מובן ששבחים להקב"ה הם ג"כ דבר שהעולם צריך לו וכמו שמבואר בס' דרמ"צ בשרש מצות התפלה פ"ט לגבי הלל וז"ל "שע"י שמשבחים לפניו פעולתו וכו' עי"ז הוא ית' נמשך ומאיר כו' וז"ס המ"ן הממשיך מ"ד וכמשל האדם החכם שכשמשבחים אותו איך שהוא חכם עי"ז מחפורר כח חכמתו כו' ". א"כ מובן שיש לעולם צורך אפי' בשבחים ובנד"ד בקריאת החודש בשם "תמוז" וממילא אנו אומרים "יאבד עולמו מפני השוטים (בתמי)".

ישראל חיים פלטיאל

קריאת שם החודש 'תמוז'

הרב נחום שטראקס

תושב השכונה

בלקו"ש חי"ח ע' 308 מק' על קריאת שם החדש "תמוז" הלא הוא שם ע"ז ביחזקאל ח, יד: "הנשים יושבות מבכות את התמוז". ומוסיף לבאר, אע"פ ש"כל ע"ז הכתובה בתורה מותר להזכיר שמה", הרי"ז רק היתר ולא הכרח, וא"כ קיים הקושיא למה בחרו לכתחילה בשם כזה. ועוד מוסיף להקשות בהע' 28, הרי לשיטת התוס' ההיתר הוא רק הזכרה גרידה אבל הזכרה לצורך שנותן בו ממשות אסור אע"פ שהוזכרה בתורה (עי' בלקו"ש חכ"ג ע' 167), א"כ לקבוע שם חודש כשם ע"ז ודאי שאסור לשיטתם.

ומתרץ ע"פ פירוש החסידות שתמוז הוא על שם תוקף החום של תקופת תמוז, תמוז "לשון היסק", שבפנימיותו הוא תוקף החום של שמש הוי' ("שמש ומגן ה' אלוקים"). ואף שיש שקוראים שם זה לע"ז, ה"ז ע"ד דברי המשנה בע"ז נד, ב. האם "יאבד עולמו מפני השוטים (בתמי)".

אבל מדייק שם בהמשך השיחה שהפירוש בשם תמוז על שם תוקף שמש הוי' נתגלה דוקא בדורות אחרונים ע"י תורת החסידות. ולכאורה לפי"ז הקושיא לפי שיטת התוס' במקומה עומדת איך קבעו כל הדורות עד לגילוי החסידות שם חודש כשם ע"ז!

ולכאורה צריך לומר שהתירוץ הוא, שהשיחה קאי בעיקר על הקושיא שבפנים השיחה על סיבת ההכרח לבחירת שם זה דוקא, שעל זה מתרץ שפיר שסיבת ההכרח נתגלה בדורות האחרונים. אבל הקושיא שמוסיף בהערה לפי שיטת התוס' לפי עצם ההלכה שאסור לקבוע שם כשם ע"ז אפי' הוזכרה בתורה, לכאורה אינו מתרץ קושיא זו (בשלמות) בשיחה זו.

והתירוץ לשיטת התוס' י"ל, כפי שמחלק לשיטתם בלקו"ש חכ"ג הנ"ל, שאם מדגיש באמירתו שהו"ע הכתוב בתורה, הרי מאותו הטעם שהתורה מזכרת אותה אנו רשאים להזכירה אפי' הזכרה לצורך. ועיי"ש שמתרץ עפי"ז מנהג ישראל לקריאת שם הפרשה 'בלק' אע"פ דאמרינן בגמ' יומא לח, ב. ששם רשעים ירקב דלא מסקינן בשמייהו. כן י"ל כענינו שקריאת שם תמוז ע"פ מנהג ישראל הוא על שם תמוז הכתוב בתורה ביחזקאל.